

۵

ادبی - سیاسی مجموعه
هرنمره ۳ تومن

انقلاب یولوندا

دیجیتال کننده : نینا پویان

شماره های گذشته ی مجله را می توانید از مراکز زیر تهیه کنید:

(۱) تبریز- مطبوعاتی ملازاده (نمایندگی کیهان)

(۲) تهران- کتابخانه انقلاب- پاساژ هواپیمائی - مقابل دانشگاه

در شهرستانهایی که نماینده ندارد
نماینده فعال می پذیرد. مستقیماً با
دایره نمایندگیها مکاتبه و فرم
شرایط و آذاری نمایندگی مجله
درخواست شود

انقلاب یولوندا

قبول اشتراک

دوستان عزیز ی که علاقمند بدریافت منظم این مجله بصورت آبونمان هستند میتوانند آن را پیش خرید نمایند. شرایط آبونمان بقرار زیر است:

۱- ارسال هفتصد ریال	برای اشتراک یکسال (۲۴ شماره)	جهت داخل کشور
۲- " یکهزار و سیصد ریال	" " " " "	" کشورهای همجوار
۳- " یکهزار و ششصد ریال	" " " " "	" کشورهای اروپائی
۴- " دوهزار و یکصد ریال	" " " " "	" کشورهای آمریکائی

۵- " نشانی کامل گیرنده مجله در داخل یا خارج از کشور
۶- ذکر اولین شماره مجله مورد درخواست (از چه ماهی ارسال گردد)

کلیه کتابخانه های عمومی مدارس، مساجد، انجمن ها و شهرها و روستاها ی
آذربایجان و خمسه و نیز کلیه انجمن های آذربایجان شناسی در سرتاسر جهان
می توانند با ارسال آدرس دقیق خود منضم به تقاضا نامه رسمی از آبو-
نمان مجانی استفاده کنند. کلیه محصلان، معلمان و کارگران آذربایجان
می توانند با ارسال گواهی کار و پرداخت نصف بهای اشتراک آبونمان شوند.

علاقمندان می توانند وجوه اشتراک را به حساب شماره ۱۷۴ بانک ملت
(عمران سابق) شعبه دانشگاه تهران از هر نقطه واریز و رسید آنرا همراه
تقاضای اشتراک و آدرس دقیق خود برای ما بفرستند.

آدرس جدید ما صندوق پستی ۳۷۶۷ / ۴۱، منطقه پستی ۱۴، تهران

انقلابچی مطبوعاتیمیزی قورویاق

عزیز دوستلار! آزادلیغا چیخمیش وطنیمیزده ایران ملتینین تحسینه لایق و بویوک انقلابیندان سونرا، آمریکا امپریالیزی افسانه لرده سویولون کسن آغزی قانلی ازدها کیمی گیجللنمیشدیر. سوندا بوغولان هر کؤپوگه آل آتار مثال صداغینا، و ئوز توطئه لرین اجرایه قویماق قصدی ایله هر بیر وحشیانه و ناشیانه اقداماتا آل آتیر. اونون ازجمله اقداماتیندا یزیریڈ داخلده امام امتین مردمی و ضدامپریالیست خطینین مخالفلرینی، ئوز آلالتی گروهکلرینی فعالیته سوق وئر مکه برابر مغربزده روشنفکرلر، فراماسونرلر، لیبراللار و دیگر ضدانقلاب عنصرلری تحریک ائتمک و خرابکارلیق فعالیتلرین شدتلندیرمکدیر. امپریالیزم ایراندا برژینسکی یولو گئدن لیبراللار هر زمان مختلف ادبی و فرهنگی اورقانلاریمیزا نفوذ ائتدیرمکه ضدانقلابی و یا غیرانقلابی ادبیاتی مقدراتیمیزا حاکم ائتمک خیالیندا سیر ائدیر.

آزادلیغا چیخمیش وطنیمیزین مشکلاتینین بیر قسمیده، بو غیرانقلابی حرکت ائدن ادیبلردن ناشیدیر. خاین و سازشکار لیبرال بورژوازی، بوتون مطبوعاتی فعالیت ساحه لری ایله برابر، بیزیم عزیز و قهرمان آذربایجان ادبیاتی و مطبوعاتینیدا زهرلک ایسته ییر. پولسوز پاراسیز مختلف عنصرلرین مین بیر مشکلاتا صدقانه تلاشلاری نتیجه سینده آنا دیلینده چاپ اولان بوویا دیگر کتاب، مجله و مجموعه لره خاصیت سیز و غیر فعال عنصرلر سوخماقلا فرعی مسأله لری گوبودلاشدیرماق و ملیتچیلیک سیلاحی ایله وارد اولور. بویالنینز مطبوعات عالمی یوخ، بلکه ادبی جمعیتها نجمن ویغینجا قلاریمیزدا حاکمدیر. آذربایجان مطبوعاتی و ادبی اجتماعیتی بویوک انقلابیمیزدان سونرا کئچیردیگی فرهنگ

تجربه لرده، بو لیبراللاردان آز ضربه لر یشمه میشدیر. اونلارین حله "یولداش" کیمی قیمتلی فرهنگی اورقانلاریمیزا نفوذ ائدیبلر و متضاد و مختلف جهتلی بیر اورقان چئویریب و آن نهاییه سوسدورما قلارینی همشهریلریمیز بئله اونودما میشلر.

البته بعضی انصار طلب و قشری قوه لرین، آذربایجان دیلینده حقیقی انقلابا وفادار مطبوعات اورقانلارین سیخیشدیرماغا بیمیل اولما دیقلاریدا لیبرال بورژوازینی و آمریکائی منطقه ئی گروهکلری ئوز بیس نیتلرینده روحلاندیرما یا بیلمز. اودورکی بئلنچی بیر شرایطده خلقیمیزین اوغوللارینین ایرانین باشقا خلقلری کیمی جبهه لرده امپریالیزم نؤکری صدام تجاوزکار- لاری علیهینه قانلاری آخدیغی بیر زماندا راحت طلب لیبرال آغلاریمیز، "ننه من غریب" ناله سی باشلایب، بئنه بیزلرین صداقتلی وطنشورلیک دوغولاریمیزدان سو استفاده ائدیبلر، مطبوعاتی اورقانلاریمیزی ئوز پایگاهلارینا تبدیل ائده بیلرلر. اودورکی بیرداها مجله میزین ایلک نمره سینده یازدیغیمیز کیمی دوستلاریمیزلا عهد و پیمان باغلا بیرق کی بیز ادبیاتی یالنینز بیر یولا- انقلاب یولونا- خدمت ائتمک ایچون ایسته یه جه ییک. بیزیم نظریمیزده انقلابچی ادیب و شاعر، یالنینز بو یولا دوشونمه لیدیر. بیتفاوت و حالسیز اوتوروب انقلابدان دم وورماق اولماز. انقلابچی اولماق ایچون انقلابچی بیر فرهنگه صاحب اولماق لازیمدیر. بو فرهنگ ایسه بیزه زمان وئریر.

آذربایجانین فرهنگی فضا سینى گاه پانتورکیزم، گاه ضد فارس و گاه آنتی سوت سملر ایله زهرلندیرن، افکار عمومونی امپریالیزم سیسه لریندن جایدیران عالم نما لاریمیز بیرگون بو یوردان دونون بیغیشد- یریب گئتدی کلرینی بیلیرلر. و اوگون یاخیندیر. و اگر دولتی اورقا- نلار آذربایجان و دیگر ملی واحدلرین دیل و مدنیتلری حاققیندا امام

امتين سؤزلری و قانون اساسینین ماده لرین اجرا و حقیقی انقلابی حزب و اکثریتی سارمانلارین انقلابا وفادار قوه لری ایله تشریک مساعی ائدرلرسه و آذربایجان مطبوعاتی مسئله سینده ده انقلابین منافعی نظرده دوتارلارسا، اوگون داها یاخینلاشاقدیر.

متاسفانه بعض بئله گؤرونور کی مسئول مقاماتین بعضیلری هرساحه ده اولدوغو کیمی بو ساحه ده ده ئوز نظرلریندن سونرا باشقا بیر نظری تحمل ائده بیلیمیرلر و حتی ایندیده آذربایجان دیلینده چاپ اولان - مطبوعاتی جوربه جوربه سیخیشدیرماغا امکان و ثریرلر. بو ایسه، انقلابین ضررینه دیر. برژینسکی خطین گئدنلری و لیبرال بورژوازیانی سئویندیره جکدیر.

شاعر و ادیبلریمیز نظر دقته آلمالیدیرلار کی ایندی کی بحرانلی و حساس شرایطده قلم آللرینه آلدیقلاری زمان، هر بیر اثری انقلاب طلبا تینا اویغون و بؤیوک انقلابیمیز منافعی اوغروندا، رئالیزمین اصلی سجه لری ایله بویا- ییب محیات و مبارزه لریمیزدن واقعی و اینان دیرجی تابلولار و ثرمکله برابر کوتله لره انقلابچی بیر فرهنگ آشیلاماق توقعیمیزی برآورد ائتملیدیرلر. ئوزونو انقلابچی سانان هر بیر ادیب و شاعر هر بیر ساغلام باشلانغیچین بو هر بیر تحوولون حقیقی و سارسیلماز دوستودور.

■ ■ ■ ■ ■
ح. صدیق

■ ■ ■ ■ ■
(آذربایجان مدنیت جمعیتی "نین ۵۹/۱۰/۱۹)

تاریخی اجلاسیندا اوخونان محاضره دن خلاصه)

**ایران خلقلرینین اصل دشمنی آمریکا امپریالیزمیله مبارزه ائتمک ایچون
بیرلشک!**

انقلاب یولوندا ،

وطن یولوندا

آچیل دلیلم آچیل ، بلبل تک دانیش
قوی سسیم اوجالسین ، یئنه گوئلره
انقلاب یولوندا ، یولداش یازیلیمیش
آزادلیق نغمه سی ، بیزیم ائللره

* * *

دوزگون ، شاد خبرلر ، سنه حبه دن
بوتون سوء زلر ، دیلر - الده تفنگ لر -
بیرلشیب - بیر اولوب ، بو عزیز وطن
هامی بیر هدفه ، نشانه گئدر

* * *

بیزیم دوشمانیمیز ، بوگون دنیا دا
قان سوران - بیرتیجی ، استعمارچی دیر
دنیا خالقلاریندان ، گلیر بوندا ،
یوخسول ، مستضعفلر ، قیام واختی دیر

* * *

باسیب تفنگینی ، با غرینا سرباز ،
حفظ ائدیر - مقدس یوردی پاسدار .
ایشچی - اکینچی لر ، اولوب هم آراز ،
قوش تک ، قاناد چالیب ، جبهه یه اوچار .

* * *

الجزایر - لیبی ، سوریه - لبنان
عدنه خلقی یکسر ، بیزدندی - بیزدن
پولاد تک ، سواجهن فلسطین ، اینان -
دنیا مظلوم لاری ، بیزدندی - بیزدن .

* * *

ح - آخیر جانلی

بیز یالقوز دئیلیک ، دوستلوق آللری -
گلیر بیزه طرف ، سیخیریق ایندی .
چکیر آغوشینا ، دنیا بیز لری ،
چونکه عالم بیلیر ، حق بیزیملدی .

* * *

شرقین آزاد اولموش ، قهرمانلاری
ویتنام ، لائوس ، کامبوج ، شمالی کره ،
کوبانین حق سئوین ، مرد اوغول لاری ،
قارداشلیق ، کوئ مگین - توپلار بیرئره .

* * *

قارا آفریقادا ، هر نجات تاپان
ظلمین زنجیرلرین ، قیران بیزله دیر ،
اتیوی ، آنگولا ، موزامبیک ، ایران
بوغور استعماری ، گوجین گوئ ستریر .

* * *

یئر - گوئی ، دنیز - چایلار ، شرق عالمینده
قویولوب ، ایرانین - اختیارینا
شریک دور بیزلرین ، درد و غمینده
یولداشلار - قارداشی ، باسیر باغرینا .

* * *

انقلاب یولوندا ، سیلدیریم داشلار
خلقین قدرتیندن ، بیر - بیر محو اولور
آلیمیش سلاح اله ، هر وطن داشلار ،
نودور ، لیبرال لار ، سارالیر ، سولور .

* * *

انقلاب یولوندا ، بیر قوجا آنا ،
اوغول تولوموندن ، تأسف یئسیر .

زامانین سیهی

ینه گووردی اوت ،
ساری گول آچدی .
یوگون چاتدی زامان
گنجه یلن قاچدی .

قووالارکن گنجه
هر گون گوندوزو

سورونن عمرون
قالمادی ایزی .

اسکی ایللرمنی
یورددان چیخارتدی .

مین ایل گئدن اول
کاروانا چاتدی .

پوزموش ایدی زامان
بیر ایله یاخین
اوزومون ، گوزومون
گوزل ناخیشینی .

اوزومو آینادا
تانیمادیم .
کیم ایمیش من ، عجا ؟
نه ایمیش آدیم ؟

اولک

بئش اوغلو حق اوسته ، گرکانا - باتا
راضی یام ، بو یولدا ، قوی ئولسون ، دئییر

انقلاب یولوندا ، بیر قوچا قادین
دوتوب اللرینده ، " آلتی یومورتا "
منیم ، بو واریمدیر ، آجیر فریادین
قوماین ، دوشمانلار یوردا ال تا یا

حق ایله - باطلین ، معرکه سینده
تاریخ بویو خاموش اولماییب بو جنگ .
آخیر جانلی دایان سنگرده سنده ،
بیر الینده قلم ، بیر آلدن تفنگ .

آذر آت ۱۳۵۹

کور اوغلی تک ، داغ دان ، داشلارا آتیل
غصیکار دوشمانا ، یئندیر - ضربه لر
قطره - قطره آخیب ، سئلاره قاتیل
جوشغون جایلار ییلان ، دولسون دنیزلر .

ابوالحسن راجی

راجی، ۱۲۹۲ هجری (شمسی) ایلینده
مکه دن قاییداندا قلزم دریا سیندا غرق
اولموشدور. مدرس یازیر:

"... از همان راه جده روبه دیار
خود کرده و سوار گشتی شده تصادفا هوا
منقلب و کولاک شدیدی رخ داده و گشتیان
راه را گم کرده و گشتی شکسته و سیصد تن از
حجاج که راجی نیز از آن جمله بوده غرق و
کلمه "ایا غفار" ماده ی تاریخ این قضیه
می باشد."

ابوالحسن راجی تبریز تاجر لریندن،
حاجی علی اکبر تبریزی نین اوغلو ایمیش،
اونون حیاتی حاققیندا حله لیک زیاده فاکتار
آله کلمه میشدیر. یالنیز اثر لرین اوخودوقدا،
خلق و خوی و حیات و معیشتی حاققیندا
بیر پارا معلومات آله ائده بیلرک،

شاعر تبریز بازاریندا تجارتله مشغول
ایمیش. او حیلہ کار و منفعت طلب تاجر لرین،
ایچ اوز لرینی هامیدان یاخشی سئجه بیلیم،
اونلارین حقیقی سیمالارین خلقه آچماقدا
تلاش گوئستریردی. تجاری مناسبتده یالنیز
پول و شخصی منافع دالیجا گزن تاجر لرین
نفدر انسانی صفتلردن اوزاق اولدوقلارین،
بو مناسبتلر ایچینده انسان معنویاتینین
آلچالماسی و کوله لیگی نی گوئروب:

کئچن عصر تبریز ادبی اجتماعیتی،
حله ده دقیق ثویره نیلمه ییدیر. اصلینده
دئییه بیلرک کی شمالی آذربایجانین روسیه
امپراتورلوغو تصرفونه کئچدیکدن سونراکی
جنوبی آذربایجاندا انکشاف تاپان ادبیات،
تابوگونه قدر هر طرفلی تدقیق اولونما ییدیر.
۵۰ ایل قانلی پنجه لری ایله حکومت سورن
پهلوی رژیم حیاتیمیزین هر بیر ساحه سی
کیمی آذربایجان ادبیات شناسلیغی و ادبی
تنقیدین رشدو تکاملونه ده، منفی تأثیر
بور اخیمشدیر. ایندی انقلابدان سونرا بیزیم
کئچمیش ادبی اجتماعیت و سنت لریمیزی
ثویره نمکه آتدیغیمیز آددیملار، اوشاغین
یئنی آفاق دوتماسی کیمی دیر. چوخلو
قصورلار ایله دولو اولابیلر. آما بو آددیملار
لازیمدیر. ائله بونا گوئره ده نباتی، راجی،
صراف، شکوهی، لعلی، محمد باقر خلخالی،
هیدجی، هجری، حداد و بو کیمی کئچن
عصرده یاشامیش ادبی شخصیت لریمیزین
اثر لرینی ثویره نمکه تلاش گوئستریرک.

ابوالحسن راجی دن محمد علی تربیت
دانشمندان آذربایجان و محمد علی مدرس
ریحانة الادبین ۲ - نجی جیلدینده
آذربایرلار. تربیتین دئدیگینه گوئره ۱۲۴۷
هجری (شمسی) ده تبریزده دوغولان

الحق منه بو امر تجارت یاراشمیری

دئین آزاد روحلوشاعر، یاشادیغی جمعیتین ایچینده حاکم اولان ایگرچ مناسبتلری یالین و آیدینجاسینا تصویر ائدیردی. او بوتون "همکار" لاردان اوللارین صاف اوره کلی و پاک نیتلی شاعره یاردیم سیز اولدوقلار - یندان گله ائدیر: •

همکاردان واریمدی گله، همده کاردان،
همکار آشمیری^۱ دویونو، هم کار آشمیری!

ائله بوردا، پولسور- پاراسیز شاعر، یاشادیغی جمعیتده پولون نقدر اهمیتلی و طالع ساز اولدوغونادا استهزا ایله اشارت ائدیر:

ایندی بو "پاسلی شاهی" آچان عقده نی، کوئل!
بوشهر ایچینده خنجر جوهر وار، آشمیری!

شاعرین خلاقیتینده، نامردلرین ناز و نعمت ایچینده یاشاماسی و اوللارین حیات امکاملار- یندان استفاده ائتمکه لیاقتلری اولمادیغی موضوعودفعه لر ایله ایشلنیدیر. حتی شاعرین لیریکاسیندا بیله، بو معنا عاشقانه کلمه لر و عنائی اصطلاحلار ایله بیان اولور. اونون نظریده فئوداللار و کلان تاجرپیشه لر "ایت" کیمی دیرلر، حیانا "عاشق" اولان شاعر، اوللاری ثورونه "رقیب" سانیر و بو "چشمه ی حیوان" دان برخوردار اولدوقلارینی گوژدو کده یانیب یاخیلیر:

رقیب لیلرین امدیکجه، من باخیب یاندیم،
دئدیم کی چشمه ی حیوانی قویما ایت یالاسین!

شاعر تجارت عالمیندن ئوز نفرتینی دفعه لر ایله بیان ائتمیشدیر. اونون بوتون غزللرینده بو نوعی یاشادیغی شرایطدن ناراضیلیق احساس اولونایلیر. حتی بعض صراحتله حاکم مناسباتی تنقید آتشینه دوتور. ئوزونون نصیحت ائدیر، بومناسباتدان چیخماغا یول آختاریر. بیر یئرده:

ترک ائله سیم و زری، جمع ائله اشعار و غزل
ایسته سن راجی اگر نام و نشانین چیخسین!

دئین و تجارت عالمیندن قوپوپ علم و ادب دونیاسی ایله یاخینلاشماغی آرزو ائدن راجی، نام و نشانی یالنیر بو دونیادا آختاریر. او آج گوژ تاجرلرین پول بیغماغینی بیلیر. اوللارین حیاتینین نقدر چرکین و نفرتلی اولدوغوندا- ندا خبری واردیر.

نسبتاً آز عمر ائله ییب ۴۰ یاشلاریندا دنیزده بوغولان شاعرین شعرینین اساس موضوعو تغزل دور. بیله اولدوغو حالدا، چوخ زامان او یئتکین و کامل بیر دوشونجه لی قوجا و اجتماعی متفکر کیمی ده زمانه دن و جمعیت قانونلاریندان سوؤز آچیر. بیله شعرلرده اونون حقیقی و مترقی سیماسی گوژرونور.

اوضاع چرخ سانما کی بی اختلاف اولور،
جوی زمانه گه بولانیر، گاه صاف اولور.

دئین شاعر ، اساسا ایشچی و زحمتکش
 حقوقدان مدافعه‌چیدیر . دفعه‌لرله " طعن
 زمانه " و " جور رقیب " دن سوؤز آچان راجی ،
 حقیقته ظالمروپادشاهلارعلیهینه ادعایه
 یازیر و اونلاری بیرگون عمرلری نهایتیه
 یئتیشمگی گوشزد ائدیر . " حوی زمانه " نین
 بولانیب ، و بوتون بشریت تاریخینی بیس
 عملری و ظلمکارلیقلاری ایله لکه‌لندیرن و
 ئوزلرین یئر اوزونون آلاهلاری سانان
 طاغوتلاری تاریخین زییل قابینا آتدیغینا
 اینانیر و زمانه‌نین یئنیش - یوخوشلو اولدو -
 غونو سوؤیله‌ییر :

وئر مزرله ^۱ گاه یوسفی مصرین باهاسینا ،
 که پیره‌زن آلینده بهاسی کلاف اولور .

شاعر بئله بیر زمانه‌ده ، زحمت باهاسینا یا شا
 ماغی سئویر و نامرده طفیلی اولماغی
 رد ائدیر :

کلاهیین سات‌گیلن خرج‌ائت ، طفیلی اولما نامرده ،
 جهانداکله ساغ اولسون ، کلاه‌سکیک‌دگیل مرده !

بئله بیر عظمتلی روحا مالک خلاق شاعر ،
 همیشه‌متانتلی و داغ‌کیمی وقارلیدیر . ادبیا -
 تیمیزدا مبارزه و قارین سمبلی اولان " فرهاد " ا
 ئوزون اوخشادیر . حتی ئوزون فرهاددان
 یوکسک سانیر . او فرهاددان داها زیاده
 یاشادیغی نه‌یهنجار اجتماعی شرایطه عذاب
 چکیر :

بنزه مزبیر داغ خشک ایله سنه فرهاد ، من
 سینه‌مین یوز دفعه داغ زخم‌دارین گوؤرموشم .
 راجی‌نین لیریکاسیندا ، محبت علوی
 معنالی‌دیر . عشق درین مضمونلو و گئیش
 محتوالیدیر .

ائده گر عشق‌دن زاهد ، بو عالم سربسرتوبه ،
 گئدیپ‌من ائیلرم بو توبه‌دن شام و سحرتوبه !

اونون لیریک قهرمانی هر زمان چشم
 انتظار دیر . بو انتظاردا یأس یوخ ، بلکه
 اومید اونو چولقاییر . یعقوب تک اوزون ایللر
 وصال حسرتینده قالدیغینا باخمایاران ،
 یاخین گلجکده سعادتله قاووشماغا اومید
 ائدیر . او دونیا گوؤرموش ، خزان باهارا
 دوشموش و اومید وصال‌یله فراغا دؤزن بیلگن
 و سارسیلماز بیر قهرماندیر :

گرکدیر یو دل گریان ،
 اولایعقوب تک خندان .
 دئییرلر یوسف کنعان ،
 گلیر تبریز شهرینه !

* * *

چکمیشم بیم فراغی من اومید وصل ایله
 عالم عشقین خزانین هم باهارین گوؤرموشم .

عشقین تیکانلی یوللاریندا گزن لیریک
 قهرمان ، حقیقت یولچوسودور . بو چوئلرده
 مقصده یئتیشمک ایچون عشق قافله‌سینه

ئورون ئىتىزىمىكى آرزو ئىدىر، ھەربىر ئىپادىگى
شەخس ئونو بو قافلە يە اولاشدىرماغى
خواھىش ئىدىر:

واماندا ھام اى سالک صحراى حقيقت

من زارى يىتتىر قافلەى عشقە ثواب ائت .

شاعر باشقا آدمىلار دانداندا اونا بو حيرت و
سرگردانلىقدا ياردىم ائتمەلرېنى دېلەيىر .
آمما چوخ تىز خىردار اولوركى اونون عشق
سوءالىنە يالنىز سالكان صحراى حقيقت
جواب وئە بىلرلر .! دىياتىمىزدا تىنلىك ،
خشكە مقدسلىك و ضد انقلابىلىك سىملى
اولان " زاهد " راجى نىن دە ھەردن قارشىسىنا
جىخىر ، ھىچ بىر عقدەنى آجا بىلمەين ، بوش
بوغازلىق و لوغالىغىنا گولور :

زاهد دىن ائىدىم عقدەى زولفون سىنن سئوال
سالىدىم حريفى بىندە ، دوتولدو جوابدە !

اونون طنز آتشىنە دوتدوغو بو زاهد ، سوءز-
لرېن مغزىن آتلاماين آغزلارى لب و لبابلى
قىشلىر دىرلر . اولار راجى نىن ياشادىغى
تجارت محيىتىندە كوءك سالىمىش خرافە چىلر
ايدىلر . بو دىققا ھەربىر اجتماعى و سياسى
فعاليت و مبارزەدن ئورلرېنى اوزاق كىزدىر
لېبرال بورژوازيانېن سىمولودور . اولار ظلم
و استثمار نظامى ايلە ھەمدىست اولور . علم ،
فلسفە و دېندن يالنىز "لب و لباب " آتلايىرلار .
آرى ھىچ بىر نە قانمازلار .

قىشلىر آتلاماز بو سوءزون راجى مغزىنى ،
دراگە يوخ بو شەھردە لب و لبابدە !
نەكوى يارى قويوب خلق ائىدەيدى ميل بەشت ،
نەشىخ اولايدى نەمسجد نە وعظ ومنبرا ولايدى

دئىندەدە ، او بىللە طاغوتى و وعاظ السلا -
طېنى نىزىدە دوتور . اونون نىزىندە بوشىخلر
مسجد و منبرى يالنىز خلقدە تسليم طلبانە
روحىە ياراتماق اچون قوللانيرلار .
او بىللە زاهدلىرى " خلوت نشىن "
آدلاندىرلر و اولار يىن مەقابلىندە " اھل
يقىن " دالىسىجا كىر . بو اھل يقىن اىستىر
مىخانە و اىستىرسە ھەربىر ياشقا يىردە اولور
اولسون ، جەنم قورخوسو و بەشت اومىدى
ايلە خلوت ائىلەين زاهدلردن بىدىرلر :

چك كوءنول مىخانەدە اھل يقىنېن منتىن ،
چكە ھەركىز زاهد خلوت نشىنېن منتىن !

بو خلقى ظلمە دوتەزىمگە و طاغوت مەقابلىندە
تسلىمە دعوت ائىدن و مبارزەنېن بو دونيادا
ھىچ قايداسى اولما ماغى و تقدىرېن آتلىمىزا
يازان يازىسىنېن دگىشمەسىنى تىلغى ائىدن
بو وعاظ السلاطين حتى بىللە دىنى آئىنلرى
ئوز يانلارېندان تفسىر ائىدىر و خلقى آلدان-
دىرلار :

عاشىقېن كىفرونە قرآندا نە آيە يازىلىپ ؟
كەفردور بو سوءزو زاهد ، دئىمە ئوز يانېندان !

ئورلرین عاقل و راجی نی مجنون بیلن
زاهدلر ئونونده، او بئله بیر تسلیم طلب
عقلین اراده سین رد ائدیر و اونون مقابلینده
ئور عصیانکار حنونی ایله فخر ائدیر:

زاهد! جنون کامل و بدناملیق منم،
سن ساخلا عقل ناقص و ناموس و عارینی!

گرچه راجی اساسا لیریک شاعر دیر و بیلیریک کی
لیریکادا سیاسی مضمونلاری آشیلاما محدود
امکانلار واردیر، آما اونون عصیانکار روحی
بو امکانلاردان دؤنه دؤنه استفاده ائدیر.
البته بئله مضمونلاری چولقاییان مصراعلار
لیریک مصراعلار آراسیندا گیزلنیرلر، او بیر
یئرده فریاد ائدیر کی:

نه شه نه ملک نه بو فوج فوج لشکر اولایدی!

بیلدیگیمیز کیمی، کلاسیک ادبیاتیمیزدا
بیر سنت اولراق "روزگار"، "زمانه"، "فلک"
"گردون"، "تقدیر"، "نظام عالم"، "نظم
عالم" کیمی سوءزلردن اجتماعی - سیاسی
سیستم و حکومت قصدا ئدیلیردی. راجی نینده
بیر چوخ یئرده بئله قصدلری واردیر. او بیر
یئرده:

نظام گردش عالم گو، ردم برهم اول، زاهد!

دئییر، و باشقا بیر یئرده مستقیما شاهلار و
ظالمیری مخاطب قرار وئره رک:
سنین چوخدور اگر زورون،
منیمده بیرجه تانیریم وار!

دئییر. انسان قدرتیینه اینانان راجی
دئدیگیمیز کیمی، قصورلاری "زمانه" ده گو، زور،
"زمانه" سوءیلدیگی سیاسی نظاما بئل
باغلامیر، اوندان یاردیم ایسته میر و ئوز مبارز
سلفلری خاقانیلر، نظامیلر، فضولیلر، قوسیلر
و واقفلر کیمی هر زمان سارای و دربار حیاتینی
مسخره و استهزاء ائدیر. بو حیاتدان
اوزاqlاشیر، اودورکی "روزگار" دا اوللا
"سازش" ائتمیر:

نه بو "زمانه" یه بئل باغلادیم من ای راجی،
نه سازش ائیلهدی بو "روزگار" کامیمجه!

آشایدا کی مضمون دفعه لرلدر راجی نین شعرینده
ایشلنیر:

شهبازلرین بال و پرین "چرخ" قیریدیر!

البته راجی نین سیاسی - اجتماعی شعرلرینه
تاپیلیب آلله گلیرسه، اونون بو "چرخ" و
"زمانه" لر حاققیندا گو، روشن دالها اطرافلی
ئویره نه بیلیریک. هر حالدا لیریکاسینداندا
ئویره ندیگیمیز کیمی، اونون زمانه سی شهباز
و شاهین قوشلارینین قانادسیز و حیسلرده
قالدیقلاری و یالتاق لشخورلارین خلقه حکم
سوردوکلری زمانه ایمیش. انسانا اهانت و انسان
معنویاتین اکسیک سانماق و انسانیتیه خور
باخماق، روزگاری ایمیش.

نظمه چکدیگی "ابراهیم ادهم" مثنوی
سینین بیر یئشینده، اونو شاهلیغی معرفت
سیزلیک گو، روب اوندان آل گو، تورمگینه
گو، ره ستایش ائدیر:

گو، روب باشد چون معرفت تاجینی،
باشیندان آتیب سلطنت تاجینی
وثریب جمله اسباب سلطانلیغین،
آلیب درگه فقر دربانلیغین...

فقر و "اهل فقر" ستون شاعر، علمه، معرفته
و دوشونجهیه هر زمان قیمت وثریر. اونون
غنائی شعرلریده ائله بئلهبیر اساس موضوع
ایله شکل تاپمیشدیر.

ابوالحسن راجی نین خلاقیتی، زنگین
کلاسیک آذربایجان ادبیاتی نین مستقیم و
منطقی ادامه سیدیر. او ئوز سلفلرینه حرمت
بسلهین و اورتا عصرلر ادبیاتیمیزدان الهام
آلیب، فداکار جاسینا ادبی سنت لریمیزی
حفظ ائیلهین زمان شاعریدیر. ادبیات
تاریخیمیز و شعر ملکوموزون "علم افراز
بیان" لاریندان آذربایجانین شکسیر و
پوشکینی آدلانان فیلسوف شاعریمیز محمد
فضولیه داها زیاده توجه ائدن اونون بیر
چوخ غزللرینی استقبال و تخمیس ائدن راجی،
بیر نئجه یئرده فضولینین پیروی اولدوغونا
و ئوز خلاقه استعدادی واسطه سیله فضولینین
شعریتینی یعنی دن برجا ائتمکه ئوزونو موظف
بیلدیگینه اشاره ائدهرک دئییر:

احیا اولو بو نظمیم ایله نظم فضولی
بو معجزه مین شاهی عیسای زماندیر!

شاعر بو گووه نمکه حقیقتا حقلیدیر.
اونون غزللری ساده و چوخ آنلاشیلان دیلده
یازلمیشدیر. ساده لیکده فارسی شاعری
"سعدی" نی خاطرلادان راجی، عینی زاماندا

فضولی و حافظ کیمی ده درین مضمونلو فلسفی
شعرلر شاعریدیر. آما مسأله بورا سیندا دیر
کی حتی فلسفی شعرلری بئله راحت آنلاشیلا
بیلیر، بیردفعه اوخویورسان، مطلبی قانیرسان،
اسلام فلسفه سی، اسلام دینی اسطوره لری و
تاریخینه مسلط اولان شاعر، یئرله یئر فلسفی
دوشونجه لرینی خیردالاییر. انسان ستوهر و
مترقی گو، روشلرینی علی الخصوص غزللرده
داها چوخ یئرلشدیریر. دیوانی نین اولینده
چاپ اولان بیر غزلده، ئوز شعریتی باره -
سینده چوخ حقلی اولاراق فخریه یازیر،
بو فخریه دن بیر نئجه بیت ی اوخویالیم:
صفحه م - یئری وار - دو، نسه اگر صفحه ی چینه
خامم رشحاتیله دو، نوب مشک فشاندیر.

موسای خرد آلدی نی کلکی دهانه،
گویا رمه ی فکر و خیالاته، شباندیر!
بو رایخ اندیشه مینیب توسن طبعی
میدان معانیده بوگون اسبدواندیر!
گو، ستردی کلیم دله نخل قلمیم نور،
سیندم یئنه سینایه دو، نوب پرلمعاندیر!
جوشیده اولوب دور خم دلده می معنا،
هر قطره سینین نشئه سی یوز رطل گراندیر.

بو فخریه لر ایله حقلی اولان شاعر،
ادبیات تاریخیمیزده حقیقتا بیردان اولدوزو
کیمی پارلاییر. او بوتون معاصر لرینین
دئدیگینه گو، ره "فنون شعرده استاد کامل"
ایدی. بونو اونون بوتون آذربایجانجا همده
فارسجا لیریکاسی ثبوت یئتیریر، کلمه لر اونون
آلینده مودور، هر جوره کلمه ایله اوینایا
بیلن، سوزله درین اجتماعی ایده یاسینی
هنرمندانه دئمگی باچاران شاعر دیر. ئوزوده

یووا واقعدیر :

راجی فنون شعرده گرچه وحیدسن ،
دم ویرما جوخ کی باعث لاف و گزاف اولور.

باشقا بیر یئرده ئوزونو " سعدی " ایله مقایسه
ائدهرک دئییر :

سابقا ذوق وثریردی شعرایه شیراز ،
ایندی شیرازی کئچیب آب و هوای تبریز !

دوغوروداندا ساده و آخجی لجهلی غزل
یازماقدا ، راجی آذربایجان ادبیاتی بین
سعدیسیدرده دئییه یلریک .

راجی صنعتکار شاعردیر . او عروض و
قافیه علمینین ان اینجه و طریف فن لرینه
آشنادیر . دفعه لرله عروضون آذربایجان
دیلینده مناسب بیر جوخ وزن لرین ایشله
دییدیر . شعرینده بیر جوخ سینونیم ، آنتونیم
و اومونیم لر ایشله دن ، دیلیمیزین رنگین
خزینیه سیندن فایدالانان راجی قافیه
علمینینده بیر جوخ مشکل فن لریندن شعرلر -
پنده استفاده ائدیر . اونون ایشلتدیگی تجنیس
لردن نمونه وثره لیم :

داغیت او اگری قاشین آوسته زولف قاره پیری
ویراندا غیبت کبراده ذوالفقاره پیری
قوری بیئر آوسته قدم قویما متین چکرم
گوؤز آوسته قوی قدم ای ماه پاره ، یئری !

کل ای عاشقین آتسه یاندیران ،
منی یانه - یانه قویوب ، یان دوران !

ندیرای سهی قد گناهیم منیم ،
کئچر عرشدن هرگون آهیم منیم ؟
سن اوینا کئجه رود و شرطنج ایله
توؤ کوم من آوزه رود شط ، رنج ایله !
آجیب دیر قرنفل ، گل یاسمن ،
گل یاس تک باتمیشام یاسه من .
هراییم چیخار عرشه هرگون هرآی
یئتیش ای ستمگر هرایه ، هرای !
قاراباغی سال لهجه ی سالیانا ،
بلی چال کی گر اود دوتا سال یانا .

راجی آذربایجان دیلینه اوستادانه تسلطی
واردیر . ساده و خلق ایچون آنلاشیلان بیر
دیلده یازان شاعر حتی فارسجا لیریک
اصطلاحلارا آذریجه معادل لر اختاریب تاپیر .
مثلا " مرغ دل " عوضینه " کوؤنول قوشو " ،
چشم سیاه یئرینه " فاراگوؤز " ایشله دیر :

کوؤنلوم قوشو حسرت قالی بو کنج قفسده ،
بولبول سنین اوجماغه حله بال و پرین وار .

همچنین بیر جوخ بیئرده فولکلوردان الهام
آلیر ، آتالار سوؤزو و یا عامیانه تعبیر ایشله -
دیر . نمونه ایچون :

گئت گئت آوزو قاره کی سنی تاری توتوب دور

* * *
کئدر مثلدی دئیر خلق یاغ یاغ اوسته

* * *
سنه رقیبه مناسبدی بومثل گوؤرورم

* * *
یاری تعریف ائیلمز زاهد ، دئیر اوصاف حور

* * *

نازه بیر دللهک گلیدیر کاکلی یاندان قویار

راجی فارس و ائله جده آذربایجان
ادبیاتیندا اینجه مضمونلار یاردان و "سبک
هندی" شیوه سین بنیان قویان صائب
تبریزی نیده جوخ اوخویور. شاعر ارینجه
مضمونلار یاردماقدا و ریزه کارلیقلاردا صائبین
پیروودور دئسک، یانیلما ریق . سبک هندی
شیوه سیله، او دیلمیزده گوئل مضمونلارلا
دولو تک بیت آزاراتما میشدیر:

تیغ نازین قانیمی توکمز وصالیندا نئچین
عاشق مجروحی فیض عیدقرباندان قویار؟

* * *

فغان بولبولو گوئر، بیرجه خارایلن گوله باخ،
گناه سنده دگیل، توف بوروزگارہ بیئر!

* * *

دوتارلا شیشه یه بولبوللرین قانین، قویمون
گلاب غنچه نی گلچین باغبانی دوتسون!

راجی نین دیوانینی هجری ۱۳۴۰ - نجی
ایله تهراندای چاپ ائدن حاج ولی ادبیه،
کلیاتا اونون یالنیز فارسجا و آذربایجانجا
غزللرینی و بیر نئجه تک بیت، رباعی،
مثنوی و قصیده سینی داخل ائتمیشدیر. ناشرین
سلیقدسی ایله چاپ اولان شعرلر واسطه سی
ایله، راجی نین خلاقیته حاققیندا معین
معلومات آله ائده بیلیریک. حتی اورادا
راجی نین بعض ذم ایچون و بعضنده بازار
لمپن لرینین یاشاییش و گون کئچیرمه
و ضرلرین گوئلرین مستهجن شعرلرله برابر

نوحه و سینهنلرده داخیلیدیر. البته
دئدیگیمیز کیمی بو کلیات، ناشرین سلیقه
سیندن و تجارتی و "مقبولیت" معیارلا -
ریندن منشعب اولان بیردیواندیر. راجی نین
اجتماعی سیاسی موتیفلی اثرلری متأسفانه بو
کلیاتا داخل اولونماییب، و بوجهتدن اونون
گئنیش دونیا گوئلرین حاققیندا حله لیک
قطعی سوئلرله مک او قدرده آسان دگیلیدیر
"ناجی" تخلصی ایله بغض غزل بعض ده
نوحه یازان میرزا ابوالحسن راجی نین اوغلونا
ارث یئتیش شاعرین الیازمالاری ایندی
ایرانین هانکی نقطه سی و کیمین آئینده
اولدوغونو بیلیمیریک. اومید اندیریک بو
الیازمالارین تاپیلما سی و گون ایشیقینا
چیخما سی سایه سینده شاعرین خلاقیته هر
طرفلی ثویه نیله و او دورون اجتماعی -
سیاسی جریانلارینین تصویرینده بیزه کوئل
ائده.

حله لیک الیمیزده اولان راجی نین چاپ
اولموش کلیاتی نین آذربایجانجا قسمینده
۲ قصیده، ۲۰۰ - ۳ یاخین غزل، ۱ اوزون
تجنیسلر مثنوی، ۱ منظوم سفرنامه نین
مقدمه سی، ۱ مربع، ۱ منظوم حکایه (ابراهیم
ادهم) نئجه رباعی و تک بیت داخیلیدیر.

۵۱ آشمیری: تبریز شیوه سینده "آچما ییر"
دئمکدیر.

۵۲ یاراشمیری: تبریز شیوه سینده "یاراشما ییر"
دئمکدیر.

۵۳ وئرمزله: تبریز شیوه سینده "وئرمزله"

۵۴ اولی: "اولار" دئمکدیر.

== سو دیلنچیلری ==

... کندلردن، آج و آياق يالین کندلی عائله‌لری شهرلره داغیلیب، ویرانه‌لرده،
 پالچیق دان، داشدان و تنیکه‌دن یورتلار سالدیلار...
 سمنان دان، سالماس دان، و کوردستان دان اوج عائله کو، چوب "شهر آرا" جاده‌سی
 کناریندا، اوج داخماچیق قوردولار... دئمک کی "گئجه قوندولار!"
 جاده‌نین چنارلارینی سوواران تانکیرچی دن سودیله‌نیب، ائولرین دورت بیر یانیندا
 باغچالار دوزلدیب و گونه باخان گللری، بامودار و یئر آلماسی اکدیله...
 برابیل باشا جاتمادان، آلاهیین چو، لونه "صاحب!" تاپیلدی، داخمالاری
 بیخدیله، باغچالاری یوزدولار و "گئجه قونانلاری" ایسه قودولار....

چایدان اوزاق، یولدان ایراق
 کورشیطانلار، قورموش دوزاق

گئدک ائللر سوراغنا گوز گزدرک بودنیانین
 بیر سولونا، بیر ساغنا

تاجرلرین آلتونیه، شاهنشاهین فرمانی له
 قورولموشدور یئنی شهر، آلتونوندر بونجا ظفر
 بلبل ئوتر سحر وقتی، قزیل گولون فراغندا
 قورولموشدر پالچیق ائولر یئنی شهرین قیراغندا

بیر اوزون یول شهره چاتار
 اویوللار داچنارلاروار
 چنارلاری تانکر سولار

دریالار وار درین، درین
 بولاخ لاروار سرین، سرین

دریالاردان بولود ایچر
 قارا داغدان ئوتوب کئچر
 ساغناق یاغیش یاغاریئرده
 جوشار چایلار، داشاردره

بولود دگیل زنگین لرین
 نه باغچادر، نه ده اکین
 سلطانلارلا گو، روشوبلر
 ایرماقلاری بو، لوشوبلر

آغالارین سرایندا،
 سولار آخیب، گوللر دولار
 برایچیم سو خاطرینه
 کو، ره جیکلر، گل تک سولار

سودولسحر

تانگر سسین ائشیدرکن
اؤدن چیخار کچیک قیزلار
الرینده ساخسی کوزه
باشلاریندا ئورپک اوچار

تانگر سویو بوشالدارکن
چنار لارین اتگینه
سودیلنر تازاگلین
یالوار یاخار ائدرنه...

اونلار چولده ، زحمت چکیب
بامادورلار ، یئر آلماسی بجر دیبلر
یازگونلری ، گون دوغمادان
آل بامادور ، جوخ دریبلر

سو وئرمزه ، بیرگون شوفر
گونه باخان سولاجاقدیر
چوئلک ده کی ، ات یئمگی
باما دورسوز ، قالاجاقدیر
ائللر اییخین داخمالاری
آغ کرپیچدن ، یورتلار تیکن
ایرماقلارا ، سد باغلایین
دالغالانسین چوئلده اکین

مئشه لیکلر ایجاد ائدین
اسمز اولسون قارایئلر
ساغناق یاغیش یاغان زمان
های سالماسین قودوز سئلر

بیر ابحیم سو خاطرینه

خلفین باغری فان اولماسین
جمن یانیب ، گل سولماسین

باغلار ، یورتلار خلقین اولسون
اؤ ، ائشکه ، ایشق دولسون

تاریخین اکر دفترین آجسان کوروچکسن
هر بایی و هر فصلی قزیل فانلا بو یانمیش
بیرنجه قزیل قهلی معید تکیلیرکن :
میلیونلار ایله کندیلی نین داخماسی یانمیش

انسان کی حیات فلسفه سین آلاماز اولدی
افسانه به واسکی اساطیره اینانمیش
شاهانه سرایلاردا ، گئجه ، توی دوتولورکن
برجوخ قاییلار غمده و ماتمله قایانمیش

گوردونمو سورو ایچره گئدن قوردو ؟ آمان در !
باخ قویروغونا ، گوزلرینه ... سانما چوبانمیش !
عصرین اوقاری تایه سنه ، سوئله کی آرتق
لای لای ائله مه ! یورد دایاتان خلق اویانمیش

گونش باتاندا ، اوزاقدان ائشیتدیگین سسلر
اوقوملو چولده گزن یئللرین حزین سسی در

ائشیتدیگین آرازین ، آل ایشیقلاریلا آخان ،
گوموشلو دالغالارین گورلایان ، درین سسی در

او ، دویدوغون آجیلقلار ، غزلریمده منیم :
کوئلده کیزلی قالان اسکی غملرین سسی در ...

حبیب ساهر

فلکلور خزینه میزدن

میاندواب روایتی

۱- ایلان باره سینده

۱- ایلان هر یئرله اگری گئدسه ئوز
یوواسینا دوزگئدر.

۲- ایلانین بالاسی ئوزونه قنیم اولار

۳- ایلانی عقریه تابشیر.

۴- ایلانین آغینا دالعت قره سینده ده
لعت .

۵- ایلان ورا ن آلاجاتی دان قورخار

۶- ایلانین قویروغونو آباخلاماسان
اشی اولمار .

۷- آقا ، ایلانی سید احمدالیلہ دوتور.

۸- ایلان تکین دیل جیخارتما

۹- ایلان تکین گنج اوۛسته یاتیبدير

۱۰- ایلانین یارپوزدان جوخ خوشو

گلر اوداگئدر یوواسنین آغریندا
جیخار .

۱۱- ایلان ورا ن باتدی من یاتمادیم

۱۲- قورد ایلاندا ن قورخار

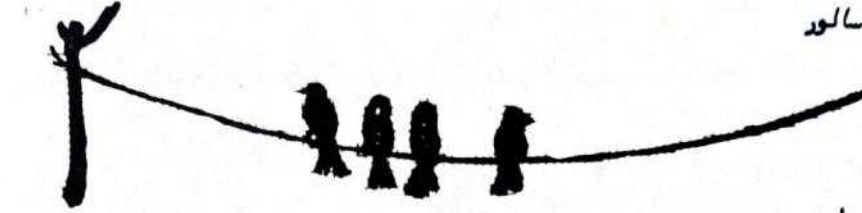
۱۳- ایلان چالان قره ساپداندا قورخار

۱۴- ایلان تکین ایده گون آچاندا
قیزماغا یاشلاما .

۱۵- فلانی - ایلانی بییپ اژدها
اولوبدو .

۱۶- فلان کسین بیر دیلی وار

ایلانی دا یووادا ن اشکه جیخاردار

۲- پيشيگ باره سينده

- ۱- پيشيگه دئدى لريوخون درماندير
سيچيدا وستونو قويلاي
- ۲- پيشيگن آغزي اته نئتيشمردئير
مورداردي
- ۳- پيشيگي خوڤ قيسنا سان دونرا ورنو
جيرما خلار!
- ۴- پيشيگ اصلاني گورسه سحان دليگين
ساتن آلا!
- ۵- آدامين ائونين پيشيگي ده گؤزه ل
اولسون
- ۶- آله پيشيگه قانا دوئرسيد ي بئر
اوزونده قوش قالما زدي.
- ۷- پيشيگ يوموشاق يئر ين بلداريدي
منظور بودوركي پيشيگ بير راحت
ليك سئون حيواندير زيـرا مثال
اولاراق ، قيشي سربسركورسي قرا-
غيندا ياتار.
- ۸- پيشيگ ئولدوروب گوز قورخودما!
- ۹- قره پيشيگ پيس اولار
خاله، ايچنده قره پيشيگ راجع
بوداستان وارديركي جون ملائكه ديو
هر كسرا ونوز بير ساخير گؤرمز .
- ۱۰- اوغرو پيشيگ كمن يا واش گليب
يا واش گئده ر

کندلرایله تانیش اولاق (۱)

گوگان حقیقدا عمومی معلومات

گوگان توفارقانین بو یوک آبادلیقلاریندان بیرسی دیر. توفارقان (دولتی دفترلرده و نو آذر شهر آدلاندیریلر)، آذربایجانین گویچک شهرلریندن ساییلیر. گوگانین هاردا اولدوغونو دشمک دن ئوترو، گرک توفارقانین یئرینی تانییاق. توفارقان تبریز - مراغا یولوندا اولاراق ، تبریزدن ۵۸ کیلومتر اوزاق دیر. گوگان دا توفارقانین غربینده دیر. توفارقاندان گوگانا قدر ۱۵ کیلو متر دیر.

گوگانین بیر بویوک و ایکی کیچیک حیوانی واردیر. ائولریس جوخو جیی کرپیج و تویراقدان دوزه لینیبلر. سکجه اداره لرین ساختمانی، بانکلار و مدرسلر سیمنت و کر پیج دن تیکیلیلر گوگانین یئددی مین جمعیتی وار.

گوگانین دوره سینده اولان کندلره ماشین گئتمه یولو واردیر. گوگانین دورونده اولان کندلر " قدجهان "، " آخیرجان "، " پوروسدر "، " قواغیل "، " قیشلاق "، " خاصلو "، " خلهر "، " دئدی بی "، " گوگان دیزه سی "، " قدجهان دیزه سی " و " گورونیر " دن عبارت اولونور.

هر هفته جمعه آخشاملاری یوخاری دا آدلاری گئندن کندلرین خلقی گوگان بازارینا گلرلر. دشمک کی جمعه آخشاملاری گوگاندا آل - وئر بازاری واردیر. جمعه آخشاملاری گوگان قهوه خانالاری شلوغ دور. جوخلو جماعت آل - وئردن سونرا بو قهوه خانالارا اوز قویارلار. گوگانین ئوز اهلی ده بئکار اولان چاغلار بو قهوه خانالاردا ساعتلار اوتوروب، بیر ایکی جای ایچمک و بیر قلیان چکمک ایله بیر - بیرلیله دردلیشیرلر.

طاغوت زامانی اونلارین بو یوک دردلی، بانک قسط لارینین دالی دوشمه سی ایدی. آنجاق اوندان علاوه، خاهی انصاف رئیسیدن ده یا حشی بیر خاطره لریده یوخدور.

سوزوموردن اوزاق دوشمیهک، گوگانلی ایچون یول سوزلوق بو یوک بیر درد ساییلیردی ائی هئج بئره یئتشمه دن بازار نزول یئین لرینه پناه گتیریردی. بو نزول یئین آغالاردا ئوز ایش لرین " صورت شرع "ه سالماق ایله بئرینه یئئیریدیلر. مثلا بیر آغا کی گوگان بازاریندا پارچاچی نوکاسی وار ایدی، اصلیده نزول یئین ایدی. او آغا، ایکی کیسه بادام ایچی نوکانسین

کندلر....

گوته سسده قوموسدو. اگر بیر الی بوش ایشچی یا اکیچی پولا احتیاحی اولسایدی و حاج آغا - حاج آغا دئییه اونون نوکانینا گلسیدی و ئسیدی کی مثلا مین تومن احتیاحیم دیره، حاج آغا ایکی کیسه بادیام ایچین مین اللی تومنه اونا ساتاردی. چون اونون پولو یوخ ایدی، حاجیه سوفته وئرددی. سونرا، او حاجی همان بادیام ایچ لری مین تومنه آلاردی. حاجی مین تومن اونا وئریب و اونلار شرط ائددی کی بیر آیدان سونرا پولو قایتارسین. بئله لیکله، بواش ایله، حاجی، مین تومنی اللی تومن نزول ایله " سرعی صورت " ده اویاریق و یوخسولون اختیاریندا قویوردی. بیر آیدان سونرا بورج آلان گرگ مین اللی تومنی حاجیه قایتارایدی و الا.... البته، بیز بیر نفری مثال ووردوق. چوخلو انسان نملار یوسهاند ایله نزول یئمگه مشغول ایدیلر، نئجه کی هامی شهر و کند لرده مشغول ایدیلر. امید ائدیریک جمهوری اسلامی نظامیندا، قانون اساسی دئین کیمی دولت اونلارین ماللارین مصادره ائدیب و تولیدی ایشلرده ایشتلین.

گوکانین حاصلخیز یئرلری و یاخشی باغلاری و اعتدال آب و هواسی واردیر. بونا گوره دیرکی، اورادا چوخلو شی لر آله گلر. هر ایل اونلار ئوز محصول و اکینه جکلرینین چوخون باشقا شهرلره یوللارلار.

گوکانین یئرده چیخان محصولاتی، "یئر آلماسی، سوغان، قوهون، قارپیز، خیار، بوغدا، آریپا" دان عبارت اولور. آغاچ اوسته چیخان محصولاتی ایسه بادیام، هولو، شافتالی، شلیل، آمروود و آلمادیر. بو محصولاتین چوخو باشقا شهرلره یوللانیلیر. بونودا دئمک لازم دیر کی گوکان اهلی نین چوخونون ایشی اکیچیلک، باغداریق و اهلی حیوانلار ئورتمک دیر. آنجاق اونلارین قیراغیندا بیر سیرا بازاری و دولت کارمندلری ده، گورسه نیر.

گوکان ایشچی یوردودور. اونلارین چوخو فرش و پارچا توخوما دستگاه لارینین دالیسیندا اوتورورلار. کیچیک یا شلی اوشاقلار عمرلرین دزگاهلار دالیسیندا بیتیریلر. اونلارین رنگی سولوب. ساری دیر. آنجاق فرش لر اوستونه گویچک، قانلی و قیرمیزی گوللر سالارلار.

فرش و پارچا توخومادان سونرا، سخسی قابلار دوزه لتمه سی ده گوکان اهالیسینین ایشلریندن دی. گوکانین سخسی قابلاری آذربایجاندا معروف دور.

بونلاردان سونرا، آهک پیشرمه و بیرنئجه باشقا کارخانالارین ایشچیسو و "اکیچی ایشچی" کی اونلارا " قره فهله " دئیرلر، گوکاندا چوخ تاپیلار.

بوندان علاوه، گوکانین قاباقچیل و دیری بیر فرهنگو واردیر. گوکاندا رحمت لیک "اسماعیل رواشش " توسطیله بیرینجی دفعه مدرسه آچیلدی، اونلا چوخ آداملار مخالفت ائتدیلر، آنجاق او اونلارین قیراغیندا دایانیب ئوز سوئزون دئدی و مدرسه سین ایشه سالدی. ایندی لیکه گوکانین ایکی دبیرستان، بیر نئجه راهنمایی مدرسه سی، دبستان و کودکتانی واردیر.

بیرنجه خرافه

گوگانلی لاردابوتون آذربایجانلی لار کیمی بیر سیرا خرافه لره اعتقادلاری واردیر، لیکن بو ایناملارا دقت اولونسا، گورونه جکدیر کی اونلارین هر بیرینده بیر بهداستی، اخلاقی و یا خود ادا و رسوم حاققیندا اولان بیر سوء وار.

بیر نجه اینامی کتیریریک :

— اگر بیر کس زیبیلی اوتاق گوشه سینه بیغا، او ائوه شیطان بول تاپار.

— گلین جاهازی دالسیجا گئتمک یاخشی دیر.

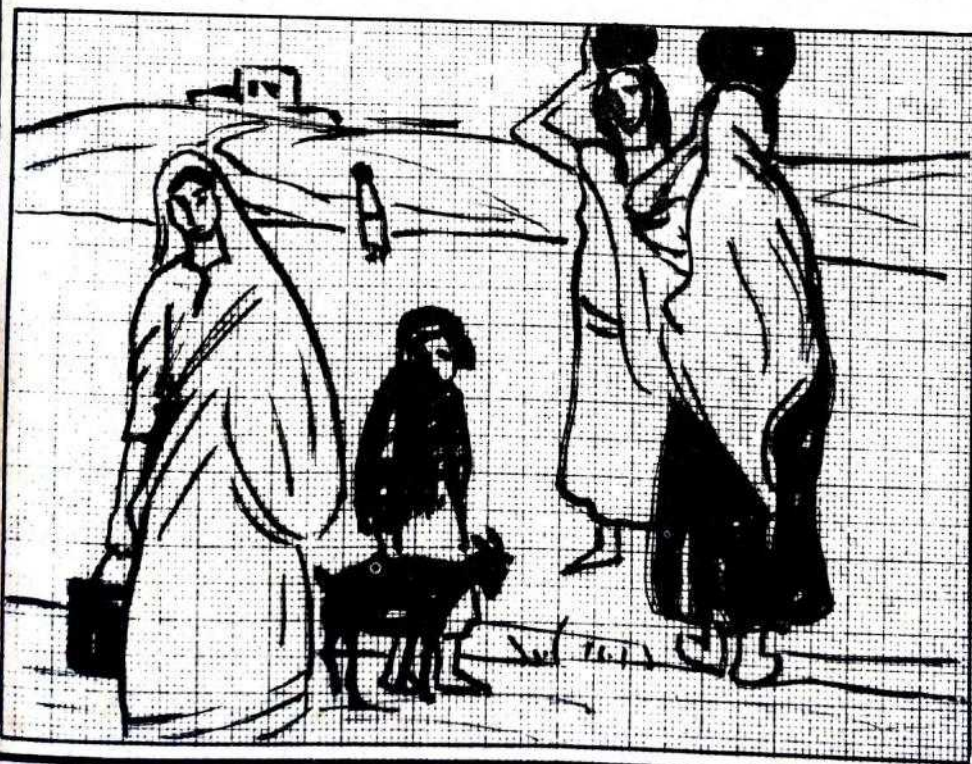
— هر کس دیرناقلارین توتوب، اوتا توءکه، دلی اولار.

— هر کس ئوز چکلمیش دیشین قوشو و یا باشقا بیر کسین دامینا آتا، او ائو وئران

اولوب، ائو صاحینی دا دریدر اولار.

— گوگان آروادلاری معنقدیرلر کی اگر بیر کس جنه نین اوجون آلا، جوهرک برکت سیر

اولا جاقدیر.

نیلی و مجنون

فصولی

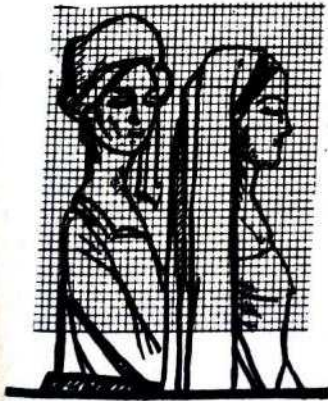
اول دم کی بو خاکدانه دوشدو،
 حالینی بیلپ فغانه دوشدو.
 آخر گونون اول ائیلہیب یاد،
 آختیدی سرشک و قیلدی فریاد،
 یعنی کی: "وجود دام غمدیر،
 آزاده لرین یئری عدمدیر.
 هرکیم کی اسیر اولور بودامه،
 صبر ائتسه گرک غم مذامه".
 اولموشدو زبان حالی گویا
 سوء لردی کی: "ای جفاچی دنیا!
 بیلدیم غمینی سنین کی، چو خودور،
 غم چکمه یه بیر حریف یو خودور.
 گلدیم کی اولام غمین حریفی،
 گل تجربه ائیلہ من ضعیفی!
 هر قاندا غم اولا، قیلما اہمال!
 جمع ائیلہ، دل حزینمه سال!
 ہم وئر منه غم یئمک کمالی،
 ہم عالمی غمدن ائیلہ خالی!
 پیوسته منی اسیر غم قیل،
 کم قیلما، نصیبیمی کرم قیل!
 ذوق ایلہ کئچیرمه روزگاریم،
 فانی اولانا یوخ اعتباریم.
 ای عشق غریب عالم اولدوم،
 آوارہ ی وادی غم اولدوم.
 تدبیر غم ائتمک اولماز اولدو،
 گلدیم، گئری گئتمک اولماز اولدو

سندن دیلرم مدد کی، دایم
 تمکینیم اولا سن ایلہ قایم.
 بو بزمده کیم شرابی قاندیر،
 ساقی جلاد بی اماندیر،
 بیر می منه سون کی، مست و مدهوش
 دایم ئوزومو قیلام فراموش.
 نه گلدیگیمی بیلیم جهانہ،
 نه اونو کی نئجه دیر زمانہ.
 عالم گوئے زومه گورونمہ یه هیچ،
 بورشته ده یولما یام خم و پیچ".
 دایہ اونوپاک قیلدی قاندان،
 قالدیردی بو تیره خاکداندان.
 غسلون وئریب آب چشم تردن،
 سود یئرینه وئردی قان جگردن.
 اقوام و قبایلی اولوب شاد،
 اول نوره قیس قویدولار آد.
 جان ایلہ قیلاردی دایہ اعزاز،
 اسباب کمال تربیت ساز.
 لاکن، اول ائدیپ ہمیشه نالہ،
 خوشنود دگیلدی هئج بو حالہ.
 اعضاسین ائدیپ ایلہ افکار،
 ائیلردی مدام نالہ و زار.
 سوء ایچسه سانیردی کیم، ایچر قان،
 أمجک گوئر نونوردو اونا پیکان.
 یوخ ایدی فریب ایلہ قراری،
 یانیندا فریبین اعتباری.
 بیرگون اونو گزدیریدی دایہ،
 دردینی یئترمگہ دوا یه،

لیلی و مجنون

بیر ائوده مگر کی بیر پریوش ،
 اول طفلی بسی گوئروب مشوش ،
 رحم ائتدی ، آلینه آلدی بیر دم
 طفل اونو گوئرونجه اولدو خرم .
 حسنونه باخیب قرار توتدو ،
 فریاد و فغانینی اونوتدو .
 اولدو قجا آلینده اولدو خندان ،
 دوشدو کجه آلیندن اولدو گریان .
 ماهیتینی چو دایه بیلدی ،
 اول ماهی اونا انیس قیلدی .
 اولدو بو دخی اونونلا معتاد ،
 نه دایه ، نه آنا ائیلدی یاد .
 ذاتیندا چو وار ایدی محبت ،
 محبوبو گوئرونجه توتدو اولفت ،
 عشق ایدی کی اولدو حسنه مایل ،
 حسنو نه بیلیردی طفل غافل .
 معلوم ایدی اهل حاله اول حال
 کیم نسخه ی عشق دیر بو تمثال .
 البته بو طفلی زار ائدهر عشق ،
 آشفته ی روزگار ائدهر عشق .
 البته قیلیر بو صبح تأثیر ،
 خورشید چیخیب اولور جهانگیر ،
 چون تربیت ادیب و دایه
 وئردی اثر تمام اول آیه ،
 کون گوندن ائدیپ کمال حاصل ،
 اول ماه نو اولدو بدر کامل ،
 گلدی کجه می وفادان ایام ،

هر دورده سوندو اونا بیر جام .
 تا قیلدی اونو تمام سرمست ،
 تدریج ایله دام عشقه پابست ،
 چون سرعت ایله دوئوب زمانه ،
 اون یاشینا یئتدی اول یگانه .
 آتاسینا مقتضای عادت ،
 فرض اولدو کی اونو ائده سنت .
 جمع ائتدی اهلای دیاری ،
 هر صاحب عز و اعتباری ،
 بذل ائیلهدی اول قدر زرو سیم ،
 کیم یئتدی قیاسه فقردن بیم .
 خلق اوندا گوئرنده کثرت مال ،
 بیم اولدو کی ، منعکس اولا حال .
 اول صاف ضمیر ، پاک مشرب ،
 بیر بزمگه ائیلهدی مرتب
 کیم ، گوئرهدی اونو چشم ساغر ،
 جمشیددن ئوزگه یه میسر .
 اتمامه یئتیب طریق سنت ،
 تعلیم علومه یئتدی نوبت ،
 اسباب اونا ائیله ییب مرتب ،
 وئردیلر اونونلا زیب مکتب .

خلق شهیدی :

فریدون ابراهیمی خاطیره سنه

هاشم ترلان

بئنه ده گوکسومده چیرپینیرئورگ ،
آجی خاطره لر ئوتور یادیمدان .
جلاد ! نه ظالمسان یا خامدان ال چک
لر چکمیبیدیر الیندن انسان .

ئوزودور ! یوردوموز آذربایجاسیر
شرفلی ناموسلو تولمز بابکی .
بیر بایراق ائلده دی او پاک وجداسیر ،
گوشله یاناشی دوتدو مسلکی .

من جلاد سوء یله دیم بابالاریمدا ،
اوندان گیلینیب عمروبوینجا .
قیریلسین قانادی دئیلر هردن ،
عمروموز گورمه دی خوش گون دیوینجا .

قارداشیم فریدون آند اولسون سنه
سنین او بایراغین الیمیزده دیر .
آند اولسون سئودیگین عزیز وطنه ،
یعنه غالبیت فرقه میزده دیر .

زمان دولان دیقجا ئوتدو کجه آیلار
انسان قدرتیله ، نظامدان دوه شور
تاجلار پارچالانیر اوچور سرائیلار
شاهلار کولکه کیمی ، کلامدان دوشور

اوگون آسیلدیغین او دار آغاجی
سنین جلادینی گودور یاخیندان .
آرتیق اوچولوبدور باشیندان تاجی ،
داها اوگونلردن قالماییب نشان .

قهرمان یا رادیر تاریخین الی
ئونونده قول کیمی باش اگیر حیات
او جالیر گوئلره مغرور هیکللی ،
باشینا گول سپیر گوئلدن کاینات .

قارداشیم مزاردان اویان بیر آنلیق .
باخ وطن مولکونده بودوور انلارا .
نه شاه وار ، نه سلطان ، نده قارانلیق .
عشق اولسون سنین تک قهرمانلارا .

کیمدیر او قهرمان هانی او انسان ،
داریوشون تختیله دوردو اوز - اوزه ؟
یوخسا فریدوندور شهید قهرمان
ایندی او دنیادان بویلا نیربیزه .

۱۳۵۷-۱۰-۲۶
شه قاجدی . .

تهرانین فکاهی - هفته لیک نشریه لرینین بیریندن
ترجمه ف . م . دبیر

بودا علمین عاقبتی !

آوارا - سرگردان بیر عالمیدیم
فیلسوف ، بیلجی ، هم شاعریدیم
دوؤردبئش یوزکوزیه من قیرپ قویاردیم
هئچ بیریندن اما اولمازدی یاردیم .
پاه مندن قالب نه باهالی شیلر
داربخما تئز لیکله ریزی وئرلیر !
نئچه دیلاب دولو دیوانلا ، کتاب
بیر ورق باخمایش من محض ثواب !
نئچه دسته سفته ، احضاریه ، جلب
بیر دوجون مسواکلا چوخ سکه قلب ،
نئچه خرده ایری قاپاقسیز بارداق
نئچه تای کش جوراب لا کهنه باشماق .
بیر چمدان دولویاماخلی پالتار
ایگنه - ساپ دگمه لر بیر نئچه هزار !
تبریک کارتی ، کاغاذ ، پاکات بیر کیسه
هامیسین گوؤنده رمیش - دوست آشنا کیسه !
آسقیدا جوربجور کراوات بیرتیخ
نئچه کلکسیون قئیش ، کیف جیریخ !
اورتاسی یاماخلی بیر نئچه شالوار
نئچه کتلا ، پالتو ، چوخ کهنه پالتار
بیر صاندیق ناقص شعر ، کتاب ، جزوه لر
- درام ، کمیک بییئسدن مسوده لر
بیر کهنه ساک دولو باشماخ باغیلا
پیهسکن - بیضیه بند - واکس شب کلا !
بوقیمتلی ارشی قویدوم شادمان
ناگله جگی سیز قوراسیز اونلان !
اگرچه بیلیمردی قدریمی کیسه
بوآثاردان دئسین حیف اوکسه

اطلاطون جفرلی

" کور اوغلو قالاسی "

اونو سارسیتما ییب طوفانلار هله
قلینجیش قایالار قاتار - قاتاری .
گوؤروشمک ایسته دیم کور اوغلو ایله ،
شیمشکلر فیگریمی چکیب آپاردی .
هاردا سان ؟ جاواب وئر ، ایگیدلر سوسماز ،
دانیش ، اولو اوچال سین سین !
بیر الینده قیلینج ، بیر الینده ساز ،
بیر دلی نعره چک ، داغلار تیتره سین .
هیگل قایالارین چاتیلیب قاشی ،
بو قفیل گوؤروشدن ائله بیل چاشیب .
کور اوغلو قالاسی ! بیلیمیر یاشی ،
بوردا قایالار دا کور اوغلو لاشیب .
قوینوندا ساز دئییب ، نعره یوگسه لیب ،
بوزیروه زیروه لر خوشبختی اولوب .
هر الدهن ، اوبا دان ایگیدلر گلیب ،
بورا قهرمانلار پایتاختی اولوب .
دورور آیاق ایزی هر زرده سینده ،
قارتاللار قیی ووروب باشیندان اوچار .
کور اوغلو تک اولوب یئر کوره سینده ،
فقط هر زیروه ده بیر قالاسی وار .

ت. اصل آذربایجانجا کلمه‌لرین اولینده ر، ژ، غ حرفلری گلمز.
ث. اصل آذربایجانجا کلمه‌لر آهنگ قانونونا تابع اولورلار. مثال: اوزوک، اوزون،
اوزوم، ئوزوم.

ج. اصل آذربایجانجا کلمه‌لرین سس ساختمانی بئله‌دیر:
صامت - صامت (آد)، صامت - صامت (سو)، صامت - صامت - صامت (باش)، صامت -
صامت - صامت (آند، اوست)، صامت - صامت - صامت (گند، یوزک).
قیدلر، فعللر و ضمیرلرین هامیسی، صفتلر و عددلرین دئمک اولارکی هامیسی و
اسملرین بیر قسمی اصل آذربایجانجا کلمه‌لر دیرلر.

۲. دخیل کلمه‌لر. آذربایجان دیلینین لغت ترکیبینه عرب، فارس، فرانسوز، انگلیس،
روس، آلمان، مغول، لاتین و یونان دیللرینه مخصوص کلمه‌لرده داخل اولموش و ایندی—
دیپینده ایشله‌نیلیر.

الف. عرب دیلیندن: کتاب، مجید، قبول، مکتوب، سلام، عالم، تابع، صامت،
قید، عدد.

ب. کلاسیک فارس دیلیندن: دفتر، خسرو، پری.
پ. معاصر فارس دیلیندن: برف پاک‌کن، آرایشگاه، هواپیما، فرودگاه، راه‌آهن،
بیټا.

ت. روس و باشقا آوروپا دیللریندن: سماور، استکان، گرامر، مترو، رومان، واغزال،
کلوب، وئدره، اوپرا، آدرس، باله، فیلولوژی.
بوتون دخیل کلمه‌لر، گرامر قایدالاری باخیمیندان آذربایجان دیلینه اویقونلاشمیشلار.
مثال: کاسه - کاسا، آدم - آدام، شامه - شاماما، ماغازین - ماغازا، فابریکا - فابریک، معلق
- مایاللاق.

کهنه‌لمیش و یئنئی تاپیلیمیش کلمه‌لر

دیل، هربیرجانلی موجود کیمی حرکت و تکامل قانونلارینا تابع‌دیر. بونا بنا‌نا بعض
کلمه‌لر کهنه‌لیر، یعنی ئوز فعالیتینی آلدن وئریلر. همچنین بیرباشقا کلمه‌لر یئنئی تاپیلیمیش
ایشله‌نیلر. کهنه‌لمیش کلمه‌لره مثال: دون - دونن، سنه - شئی، یازی - چوئل، قمو - هامی،
دامو - جهنم، أون - سس، یئنئی تاپیلیمیش کلمه‌لره مثال: پاسدار، مکتبی، لیبرال، ضربه‌چی،
دامپزشک، تشکیلاتچی، فارغ التحصیل.

عباره‌لر

آذربایجان دیلینده چوخ عبارت ایشلنیر. عبارت ایکی و یا اوچ کلمه‌دن تشکیل تاپیر.
ولی بیرمفهوم افاده‌اندیر. مثال: ایشه باشلاماق، گوژدن دوشمک، قولاقل آسماق، کلاه
تورپاق آتماق، درد چکمک، گوژو کولگه‌لی اولماق.

قارداشلار جبهه سینده (۲)

حاسم آدرایاجاندان کلن کومکلریس خیرینی وئردیکده چوخ سئویندی، غایله سیندهن خیر آلمانا تله سیردی... لاکین اونون قایاغیندا بویوک بیر ملی وظیفه دورور دو، او تئز ئوز فکرینین غایله سیندهن آیردی... سنگر باره سینده فکرینی بیر یئره بیغدی... بو گنج اولدوزلار اهواری چوخ ایشیلاندیرمیشدی بابک قولونداکی ساعتیه باخپ دئدی. دان اولدوزونون دوغماسینا آرقالیر.

حاسم اونون سوزونو ائشیتدی "بلی عزیز دوستوم ایندی دان اولدوزو بیزه قوناق گله جکدیر، بیزیم دان اولدوزوموز..."

— حاسم جان دنیا دا هئج کس دئییه بیلرمدان اولدوزو اونوندور.

— بلی دوغرو دور دنیا دا یا سمالاردا اولان هر بیر شی بوتون انسانلارین دیر.

— نه قدر فلسفی دانیشیرسان... منیم فورخماز عزیز عرب قارداشیم، دوغرو دور، آما دنیا خلقلرینین دوشمانلاری، آمریکا امپریالیسلری سمالاری دا ئوز آلترینه کئچیرمک ایسته بیرلر.

— سن گمان ائدیرسن بو آرزو اولار ایچون عملی اولاجاق؟

— اولاجاق! آما سمالاری انسانلار ئوزلرینه تابع ائده جکلر، نه امپریالیستلر، من یونا وارلیقلا اینانیرام...

آزیر زماندا زنجالی قارداشیمیزین دئدیگی کیم دنیا زحمتکشلری بیرله شیب یئنی پارلاق حیات یاراداجاقلار او زمان یئرده و گوئیده اولان هر بیر شی بوتون انسانلارین اولاجاق! — ای آله بو آرزو تئز اولسون... او زامان جنگ ده اولماز بوچتینلیک اولماز، هامی

سعادتله یاشایارلار. گوره سن من اونو گوره جگم؟! منده آرزوما چاتا جاغام؟

— البته منیم مرد قارداشیم، سنده، منده، دنیا دا یاشایان لاردا آرزولارینا چاتا جاق! هله بو زمان سن ائشیتدیلر... بابک و حاسم اسلحه لرینی سینهلرینه سیخاراق حاضر اولدولار...

بابک قوتلی سسله — دایان حرکت ائتمه! دئییه قیشقیردی. بوسسدن سنگرده اولانلار دوروب هر کس ئوز یئرینده وروشا حاضر اولدور، قارشیدا هئج بیر شی گورونموردی سکوت هر طرفی بورودو فقط قلبلرین سسلری. سحرین ایشیقلیغینی خبر وئره ن نسیم کولکلرین توره دیگی سلره قارشیب آزادلیق سئفونیا سئنی ترنوم ائدیردی...

قارداشلار....

ياك گوتە ئاھدى... اسانلار بىر حېقىي دوستو، دان اولدوزز اونا گوز وورودو. بىر آن ئوزونو اونودو، خارخە اولان شوگىلسىي فارسىدا گوردو، اوبارلايان اولدوزون ياسىدا دوروب وطمىدەن دىفاع ائىمكى داھا خدى اولاراق اوندان استىمىردى... او آھىككى، گوزلىرى ياشارماق استەدى لاکىس بو حرکىي ئوزونە، بلكە آدرى خلىقنە سىر ابراد سىلرەك قارا گوزلىرىن اچرىنىدە قورودو، بىر آن گوزلىرى ھىچ بىرى گورمەدى... بو رامان سىگرە ياھىلاشاں آغ بىشىگىن موبو - موبو سىي اونو خيالداں آيردى... حاسم ياكىن اوشودو موبو گوزوب ساكت اولموشدو سىگرەدە دويوشە حاسىر اولان سلاخدا شلارىيا دويوشەك دىدى:

- دوستلار بو آغ بىشىك دوشمانىن آليندەن ئوزونو قورتارىپ بىرە پناھ گتيرىدېر. ھامى گولومسەدى... سىگرە آز قالمىشىدى. قىرمانلار اسلھەلىرىنى بوخلا دىلار. دان اولدوزو يواش - يواش اونلاردان اوزاقلاندى.

ھىمىشە بوخالدا بىر شىچە دىققە بىر قارائىلىق اچرىنىدە غرق اولار... سىگرىن اوزەرىنىدە دوشمان طرفىندەن آتيلان قىشقىيا اورانى ايشىقلاندىردى.

دوشمان حملەمە باشلار... طرفدن گوللە يا غىش كىمى ياغىردى... بىك قىشقىردى - دوستلار! دستور وئرمەنچە آتش آچماين!... دوشمانىن تانكى سىگرە طرف حرەكەت ائىدردى. ھوا يواش - يواش ايشىقلاندى، دوشمان ھەقسىز اوز آتشنە دوام ائىدردى.

كوت عبداللە ياھىلىغىدا اولان مريضخاناي دوشمانىن توپ گوللەسى دوشدوگونو ياك گوردو:

- آلچاقلار مريضخانايادا آتش آچىرلار... حاسم خەد تانك بومبالارىنىن بىر شىچە سىنى مەنە وئىر ياك دىئە امر ائىدى. حاسم بىر شىچە بوم اونا وىردى.

ياك دوشمالارىيا دىووب " مەن گرەك بو تانكى اورنالىقدان آپارام! دىدى. اصفهانلى كرم: - مەدەدە سىگرەدە حرەكەت ائىمگە اچارە وئىرىن اونون سوزو قورتارماش، جاسم دا اچارە آلدى.

ياك سىگرەدە قالان دوستلارنا " سىر سىزى گوزلەين! " جاسم سىن بو طرفدن، مەدەدە ساغ طرفدن، كرم سىن اسە اورنالىقدان حرەكەت ائىت! دىيىپ تەز سىگرتەن چىچىپ سوزونە - سوزونە تانكىن ساغ طرفىنە حرەكەت ائىدى. بو زمان جاسم ايلە كزىمەد وئىرلەن دىستورو اجراء ائىدىلەر. (دالىسىوار)

سوريه دفترپندن

، عرب قیزی ،

رسول رضا

آلا گۆزلو عرب قیزی ،
باخیشیندا غم اولماسین .
یئنی حیات یوللاریندا
گیرپیکلرین نم اولماسین .

آلا گۆزلو عرب قیزی !
باخیشیندا اوغم ندیر ؟
یوخسا عمرون سعادتی
آل چاتماز بیر افسانه دیر .

کیم آپاردی گولو شونو ،
سنه وئردی گوؤز یانیغی ؟
یاناغیندا اود گؤرورهم
دوداغیندا سؤز یانیغی .

آلا گۆزلو عرب قیزی ،
نغمه لرین نه دوزلودور .
یوخسا سنین اکیزیندیر
بئله یانیق سوسوزلودور .

آلا گۆزلو عرب قیزی ،
کیم قارالتدی گوندوزونو !
آهین بیر غم کولگیدیر
گزیر - گزیر یئر اوزونو .

وداع ائتمه خوش آرزونا !
قارشیدادیر حیات ، قیزیم
چتین سیناق گونلرینده ،
اومیدینی اویالت قیزیم .

عرب !

باشيندا سولغون بير يايلىق —

كريبچ — كريبچ

باشينداكى بو پارچا

عربين هم يايلىقى ،

هم يازلىقى ، قيشلىقى ،

همده پاپيز ليغيندير .

عرب پول اوسته تنها

بارداش قوروب اوتوروب ،

الى قوينوندا .

درين فيگيرلزه غرق اولوب .

يورغون گوزو يول چكير .

نه دوه سى وار اونون ،

نه قاطرى وار اونون ،

نه آتى ،

نه چانتاسى ،

نه ياتيرى وار اونون .

بير دوزومسوز حياتى !

بير دوزوملو اوره گى !

والسلام !

ايگى گوزده

بو قدر غم ، گدر

نتجه ، نتجه سيفيشيب ؟

باخيرسان آلرينه ،

ايگى آلين اوستونده

آغير ايلر دردنين

درين — درين قيريشى ،

نتجه ، نتجه ييفيشيب !

يوللار معاصر ، آسفالت .

اؤلر معاصر — اون قات .

طياره ميدانلارى .

دزگاهلى فابريك ، زاوود .

تومانى قيسا قيزلار .

ويتريندن گل — گل ! دئيير

يئرلى قيلينچ ، قالخانلار .

ياد ائللى اوز قيرخانلار ،

منيمسه خاطريمده

درين ايز ساليب قالان

آن ألوان ماغازالار ،

نه قوس قزح اعلان .

يوللار بويو

تورپاغين سينه سيندن

قالخاراق ،

دينمز — سؤيله مز دوران

داشلارين قاطاريدير .

منه ائله گلدى كى ،

اونلار سوريه خلقى نين

دوشمنه قارشى قالخيميش

غضب يومروقلاريدير .

دمشقی کورمگه بوزگون کرک

امیه مسجدی

دمشقی کورمگه بوزگون کرک
بیر - بیریندن فرقلیدیر
بیری خفه ، قارانلیق ،
اوبیری شقلیدیر .
مهمانخانا - فندوقلار
هر تنگه ده آز قالا .
بیر کوچه ده باخیرسان
مدرن اتولر ،
بیر گئحه
مین بیر "مین بیر گئحه"
چکیب ، چکیب گتیریر
خیالا .

نلره قادر دگیل
یارادان انسان الی .
امیه مسجدینده
نلر یوخدور گۆرملی
تاوا داشلار ستونلار
ایللردن قارالماییب .
تاریخین کشمکشلی
فیرتینالی گونلری
بؤ یوک صنعتکارلارین
الیریلده یارانمیش
گۆزه للیکلر اوستونه ،
بیر کۆلگه ده سالماییب
صنعتکار قوچالماییب
صنعتی قوچالماییب .

الزرع للزارع ولوكان غاصباً

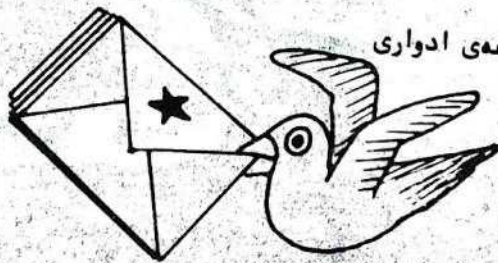
امام صادق

بخشنامه ۵۴/۸/۱۲

ثانیاً شخصاً تحقیق و اعلام نظر فرمائید که برای گویش بزبان فارسی در ادارات و مدارس چه شیوه یا شیوه‌هائی باعث پیشرفت کار خواهد گردید در خاتمه چون تصمیم براین است که این موضوع بسیار مهم را شخصاً انجام دهم تقاضا دارم پیشنهاد های خود را مستقیماً بنام اینجانب مرقوم فرمائید.

مدیر کل آموزش و پرورش - افراسیابی

بطوریکه اطلاع دارید شکایاتی واصل شده است که همکاران آموزشی، بعضاً دروس کلاس را بالهجه آذری تدریس می نمایند و یا در محیط کار با آن لهجه مکالمه می کنند خواهشمند است اولاً ترتیبی اتخاذ فرمائید که مطلقاً در کلاس درس بزبان فارسی تدریس شود.

انقلاب یولوندا (در راه انقلاب) مجموعه ی ادواری
ادبی - سیاسی . زیر نظر: ح. صدیق

نمره ۵
۵۹/۱۰/۳

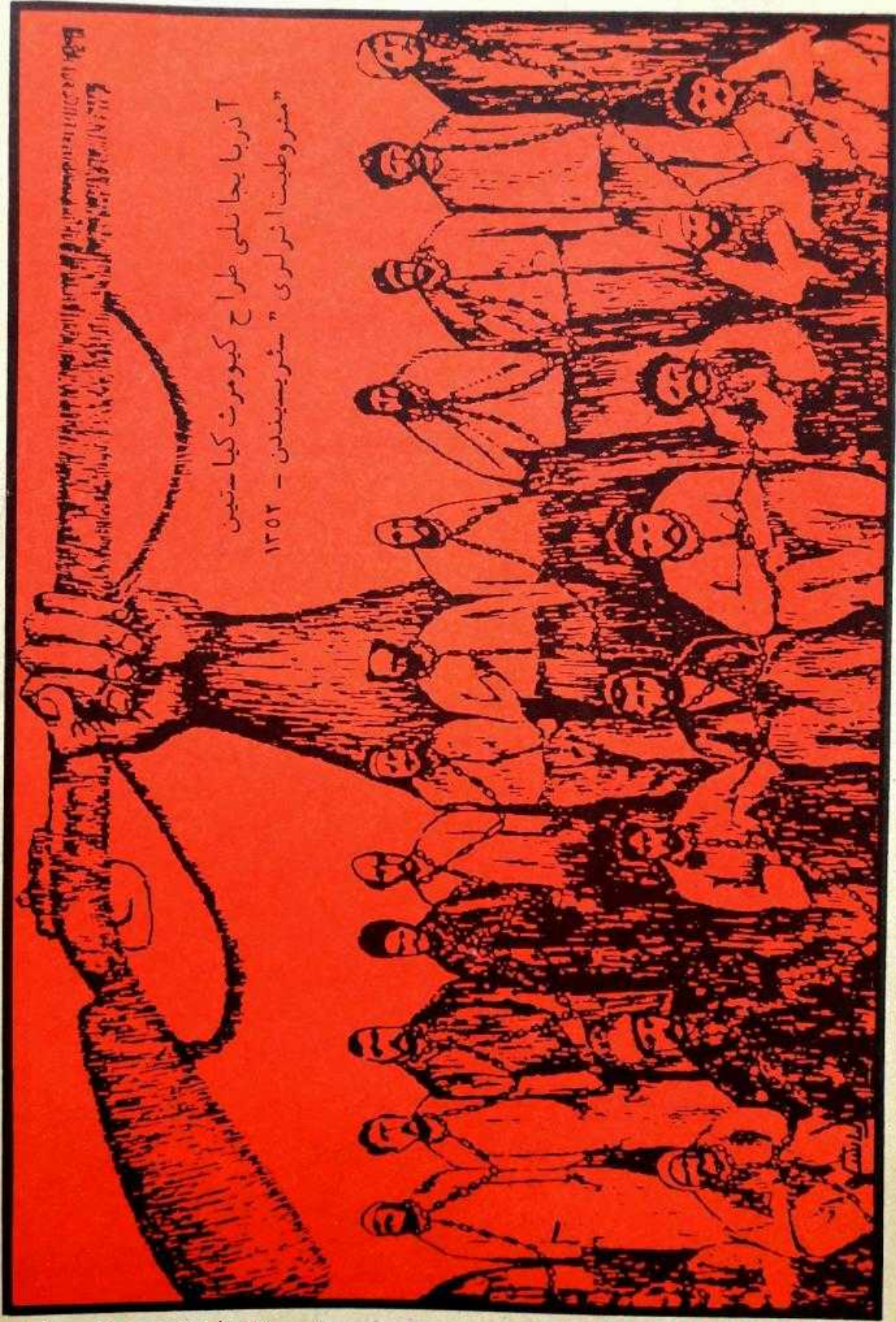
Inqilab Yolunda (On the way of Revolution)

Azerbaijanian political and cultural collection

P.O.Box 41/3767, Tehran-14, IRAN

گؤندریلن یازیلار

چاپ اولسون ، اولماسین گئری قایتاریلماز ، اثرلر اوخوناقلی خط ایله گؤندریلمه لیدیر . یازیچیلار هیئت یازیلاردا دگیشیکلیک آپار بیلر .

آذربایجانلی طراح کیومرث کیا ستین
”مشروطیت انترلری“ شتر پیندن - ۱۳۵۲

دیجیتال کننده: نینا پویان